

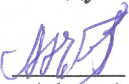

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
адміністрування
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
СИЛАБУС

Емпіричні корпоративні фінанси (ОК9)

ЗАТВЕРДЖУЮ

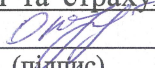
Завідувач кафедри

 Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 26 » 08 2025 р.

Розробник: Кальченко О.М., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
кандидат економічних наук, доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

 (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Протокол від « 26 » 08 2025р. № 13

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

 (підпис)

Дубина М.В.

(прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Обов'язкова.
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2 курс, 3 семестр, спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач	Кальченко Ольга Миколаївна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук
Профайл викладача	https://fbss.stu.cn.ua/kafedra/zagalna-informacziya/kalchenko-olga-mykolayivna/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1 каб. 317. E-mail: onkalchenko.2014@gmail.com

1. Анотація курсу. Вивчення дисципліни «Емпіричні корпоративні фінанси» обумовлено необхідністю оволодіння знаннями щодо застосування емпіричних методів у дослідженнях корпоративних фінансів. «Емпіричні корпоративні фінанси» є обов'язковою дисципліною освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», яка формує розуміння емпіричних методів і способів у дослідженнях корпоративних фінансів. Сторінка курсу в Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=3374>

2. Мета та цілі курсу. Основна *мета курсу* - формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок із застосування емпіричних методів у дослідженнях корпоративних фінансів. *Цілі курсу:* набуття здобувачами третього рівня вищої освіти спроможності проводити наукові дослідження проблематики застосування емпіричних методів у корпоративних фінансах та застосовувати сучасний емпіричний інструментарій в управлінні корпоративними фінансами.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційних технологій.

СК02. Здатність формулювати, аналізувати та вирішувати наукові проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК05. Здатність використовувати інструменти теоретичних та емпіричних досліджень, методи математичного моделювання для встановлення тенденцій розвитку при отриманні наукових та практичних результатів у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни студент має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПР04. Вміти генерувати нові ідеї та гіпотези, здійснювати власні дослідження і використовувати для їх обґрунтування результатів теоретичного аналізу у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР05. Застосовувати сучасні методи пошуку, систематизації, обробки статистичної інформації з різних джерел, використовувати її під час емпіричних досліджень та економіко-математичного моделювання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Вміти приймати ефективні управлінські рішення у сфері корпоративних фінансів на основі аналітичної інформації та результатів емпіричних досліджень. Після вивчення курсу студент повинен:

знати :

- понятійно-категоріальний апарат та методологію сучасної економічної теорії для ідентифікації актуальних економічних явищ та процесів, проблем і протиріч на рівні корпорацій;

- сучасні погляди щодо оцінки корпоративних фінансів; використання емпіричних даних та методів при дослідженні проблематики корпоративних фінансів;

- шляхи можливого розв'язування комплексних проблем у сфері професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійної практики у сфері фінансів корпорацій;

- підходи до системного застосування емпіричних методів в дослідженнях корпоративних фінансів; методики фінансової діагностики компаній;

- емпіричний інструментарій фінансового менеджменту підприємств та контролінгу; фінансування поточної та інвестиційної діяльності; оцінки інвестиційного та фінансового потенціалу підприємств;

- особливості прийняття ефективних управлінських рішень за результатами застосування емпіричних методів корпоративних фінансів.

вміти :

- узагальнювати результати самостійних досліджень, обґрунтовувати нові знання у сфері корпоративних фінансів, оцінювати їх теоретичне і практичне значення для розвитку економіки; здійснювати апробацію власних досліджень у сфері корпоративних фінансів;
- використовувати емпіричні дані та методи при дослідженні проблематики корпоративних фінансів;
- застосовувати економетричні методи дослідження фінансового менеджменту для цілей прогнозування та управління корпоративними фінансами;
- застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних питань;
- здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел;
- приймати ефективні управлінські рішення за результатами застосування емпіричних методів корпоративних фінансів.

володіти:

- навичками виявлення проблем та здатністю їх вирішення; генерації нових наукових ідей;
- навичками підбору засобів та методів для дослідження;
- вмінням використання емпіричних даних та методів при дослідженні проблематики корпоративних фінансів.

4. Пререквізити. Передумовою для вивчення курсу є успішне засвоєння дисциплін «Методологія, організація та технологія наукових досліджень», «Фінансова економетрика (III)».

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12/4
Практичні заняття	12/4
Самостійна робота	66/82
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	3 кредити (90 годин)

Форма проведення занять - лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти емпіричних корпоративних фінансів

Тема 1. Корпоративні фінанси та емпіричні методи

Сутність корпоративних фінансів та корпоративного управління у сучасній економіці. Місце корпоративних фінансів у системі економічної теорії та фінансової науки. Співвідношення теоретичних і емпіричних підходів у пізнанні закономірностей розвитку корпоративних фінансів. Класична, неокласична та неоінституційна теорії як концептуальна основа дослідження корпоративних фінансових рішень.

Понятійно-категоріальний апарат сучасної економічної теорії для ідентифікації фінансово-економічних процесів, проблем і протиріч на рівні корпорацій.

Нормативно-правова база фінансової діяльності корпорацій в Україні та її вплив на фінансові рішення компаній. Емпіричні методи в дослідженнях корпоративних фінансів: можливості та обмеження. Проблеми системного застосування емпіричних

методів, питання ендогенності, ідентифікації причинно-наслідкових зв'язків і реплікованості результатів.

Тема 2. Емпіричні дані у корпоративних фінансах

Роль емпіричних даних у фінансовому управлінні компанією та наукових дослідженнях. Типи емпіричних даних у корпоративних фінансах: фінансова, нефінансова, ринкова, макроекономічна інформація. Нові підходи до збору, обробки, узагальнення та візуалізації емпіричних даних в умовах цифровізації та глобалізації.

Емпіричні бази даних для побудови моделей оцінки корпоративних фінансів. Формування інформаційного забезпечення оцінки фінансового менеджменту в сучасних умовах. Фінансова та нефінансова звітність як джерело емпіричних досліджень.

Міжнародні стандарти фінансової звітності та їх роль у підвищенні прозорості інформації і якості управлінських рішень. Принципи побудови фінансової звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Сучасні способи представлення емпіричних даних. XBRL як інструмент підготовки, аналізу та передачі фінансової інформації. Таксономії XBRL у створенні аналітичних фінансових документів. Dashboard-підходи у зниженні інформаційної асиметрії.

Емпіричні дані та інструментарій штучного інтелекту. Використання методів машинного навчання та штучних нейронних мереж у корпоративних фінансах.

Тема 3. Методологія емпіричних досліджень у корпоративних фінансах

Методологічні засади емпіричних досліджень у корпоративних фінансах. Логіка побудови емпіричного дослідження: від формулювання наукової проблеми до інтерпретації результатів. Формування дослідницьких питань і перевірюваних гіпотез у корпоративних фінансах.

Операціоналізація економічних і фінансових категорій. Вибір показників та проксі-змінних у емпіричних моделях корпоративних фінансів. Критерії якості емпіричних змінних.

Побудова вибірки та дизайн дослідження. Крос-секційні, часові та панельні дані. Проблеми селекційного зміщення, пропущених змінних і зворотної причинності.

Ендогенність у корпоративних фінансах та підходи до її подолання. Інструментальні змінні, природні експерименти, квазіекспериментальні методи. Difference-in-Differences, matching-методи.

Перевірка статистичної значущості та економічної інтерпретації результатів. Етичні аспекти емпіричних досліджень і запобігання маніпуляціям даними.

Змістовий модуль 2. Емпіричний інструментарій в забезпеченні фінансово-інвестиційних рішень

Тема 4. Фінансова діагностика компаній: емпіричні методи

Необхідність та завдання фінансової діагностики в системі корпоративного управління. Емпіричні підходи до оцінки фінансового стану та фінансової стійкості компаній. Дискримінантний аналіз як інструмент фінансової діагностики. Однофакторні та багатофакторні моделі прогнозування фінансових ризиків і банкрутства.

Поведінкові чинники у системі прийняття фінансових рішень корпорацій та підходи до їх емпіричної оцінки. Методи врахування фінансових ризиків функціонування бізнесу в умовах економічної нестабільності.

Метод економічних нормалей у визначенні ефективності управління активами. Забезпеченість запасів джерелами їх формування. Емпіричні методи прогнозування розвитку бізнесу.

Визначення потреби в капіталі для інвестицій в основний капітал та фінансування інноваційної діяльності. Емпіричний аналіз структури капіталу підприємств. Вартісно-орієнтовані показники оцінки результативності діяльності.

Фінансова безпека компанії як результат фінансової діагностики. Дизайн системи фінансової безпеки та мінімізація витрат фінансової дестабілізації. Емпіричні основи прийняття управлінських рішень за результатами фінансової діагностики.

Тема 5. Емпіричний інструментарій корпоративного фінансового управління

Емпіричний інструментарій стратегічного та оперативного корпоративного фінансового управління. SWOT-аналіз і PEST(EL)-аналіз як інструменти оцінки впливу зовнішнього середовища на фінансові результати компанії.

Системи ключових показників ефективності (KPI) та їх використання у фінансовому управлінні. Система збалансованих показників як механізм трансформації стратегічних цілей у фінансові плани. Піраміда ефективності та контролінг у корпоративних фінансах.

Підходи до оцінки вартості бізнесу: дохідний, витратний та порівняльний підходи. Оцінка ефективності управлінських рішень на основі емпіричних результатів.

Міжнародні дискусії з проблематики корпоративного управління. Ендогенність управлінських рішень, корпоративні конфлікти та біхевіористичні аспекти фінансового менеджменту.

Маніпуляція фінансовою звітністю та плановими показниками. Механізми стимулювання менеджменту до достовірної звітності. Системи мотивації менеджменту на основі вартісних показників і оптимального розподілу ресурсів.

Тема 6. Корпоративна політика фінансування

Концептуальні засади корпоративної політики фінансування. Джерела, форми та правила фінансування поточної й інвестиційної діяльності корпорацій. Емпіричні методи аналізу структури фінансових ресурсів та напрямів їх використання.

Інструменти кредитного ринку у формуванні позикового капіталу. Проектне фінансування як форма інвестиційного кредитування. Інвестиційні платформи та альтернативні джерела капіталу.

Методи оцінки джерел фінансування інновацій. Моделі співфінансування держави та підприємств. Бريدж-фінансування: сутність, переваги та ризики.

Експортно-кредитне агентське фінансування в умовах євроінтеграції. LBO-фінансування як інструмент цільового залучення капіталу.

Альтернативні фінансові інструменти залучення коштів для стартапів і МСП: краудфандинг, краудінвестинг. Емпірика фандрейзингу в Україні та міжнародній практиці.

Тематика практичних занять

Тема 1. Корпоративні фінанси та емпіричні методи.

Тема 2. Емпіричні дані у корпоративних фінансах.

Тема 3. Методологія емпіричних досліджень у корпоративних фінансах.

Тема 4. Фінансова діагностика компаній: емпіричні методи.

Тема 5. Емпіричний інструментарій корпоративного фінансового управління.

Тема 6. Корпоративна політика фінансування.

Тематика самостійної роботи

Тема 1. Корпоративні фінанси та емпіричні методи.

Тема 2. Емпіричні дані у корпоративних фінансах.

Тема 3. Методологія емпіричних досліджень у корпоративних фінансах.

Тема 4. Фінансова діагностика компаній: емпіричні методи.

Тема 4. Емпіричний інструментарій корпоративного фінансового управління.

Тема 5. Корпоративна політика фінансування.

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінка курсу «Емпіричні корпоративні фінанси» охоплює поточний контроль (робота на практичному занятті; самостійна робота; модульні контрольні роботи) – 60 балів (60%) і підсумковий контроль (диференційований залік) – 40 балів (40%). Всього - 100 балів. Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку під час заліково-екзаменаційної сесії за трьома завданнями: теоретичне питання (до 10 балів), тести (до 10 балів) та практичне завдання (до 20 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки.
Вимоги до контрольної роботи	Тематика індивідуальної роботи обговорюється та визначається на початку семестру. Теоретичною основою для виконання є навчальна література, курс лекцій та практичних занять. Захист індивідуального наукового завдання (контрольної роботи) є обов'язковим і здійснюється у формі презентації під час останнього практичного завдання.
Практичні (лабораторні) заняття	В ході практичних занять передбачається вирішення задач, розв'язання проблемних та тестових ситуацій та обговорення дискусійних питань в сфері емпіричних корпоративних фінансів. Оцінювання роботи студентів відбувається згідно з вимогами зазначеними у робочій програмі дисципліни та критеріями, відображеними у матеріалах методичного забезпечення дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо аспірант протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання заліку під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт та форма контролю		Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Виконання тестових та практичних завдань за темами курсу (5 завдань × 5 балів)	0...25	0...15
2	Виконання індивідуального наукового дослідження (контрольної роботи)	0...15	0...25
3	Виконання модульної контрольної роботи №1	0...10	0...10
4	Виконання модульної контрольної роботи №2	0...10	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60	0...60
Семестровий контроль (Диференційований залік)		0...40	0...40
Разом		0...100	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань, контрольних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів

вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Основна

1. Горбаньова, В. (2024). ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ НА МЕХАНІЗМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ. *Український економічний часопис*, (4), 5–10. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-4-1>
2. Гриценко Л. Л., Деркач Л. С. Дослідження формування та використання фінансових ресурсів корпоративного підприємства // *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2021. № 2. С. 79-87. URI <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85702>
3. Малець, В. В. (2024). Управління капіталом та дивідендною політикою в корпоративних фінансах великих корпорацій. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, (3). <https://doi.org/10.57125/econp.2024.02.29.03>
4. Паславська І. Моделювання фінансового менеджменту [Текст] : навч. посіб. / Ірина Паславська, Наталія Дацків, Василь Антонів ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2023. - 381 с.
5. Терещенко, О. О. (2025). Емпіричні моделі прогнозування фінансового дистресу підприємств . *Фінанси України*, (9), с. 71-87
6. Трачова, Д. М., Лисак, О. І. (2025). Використання штучного інтелекту в аналізі фінансової звітності: систематичний огляд останніх досягнень, практика застосування та перспектива майбутніх досліджень. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*, (1 (54)), 41-48. <https://oj.tsatu.edu.ua/index.php/zbirnyk/article/view/929>
7. Zaichko, Iryna, and Vladyslava Zaichko. "ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СТРАТЕГІЧНЕ, АНТИКРИЗОВЕ ТА КОРПОРАТИВНЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ." *Social Development: Economic and Legal Issues* 6 (2025). <https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel/article/view/239>
8. Jeffrey L. Coles, Zhichuan F. Li An Empirical Assessment of Empirical Corporate Finance *Journal of Financial and Quantitative Analysis* , Volume 58 , Issue 4 , June 2023 , pp. 1391 – 1430 DOI: <https://doi.org/10.1017/S0022109022000448>
9. Sekerci, N., Jaballah, J., van Essen, M., Kammerlander, N. (2022). [Investors' Reactions to CSR News in Family Versus Nonfamily Firms: A Study on Signal \(In\) credibility](#). *Entrepreneurship Theory and Practice*

Допоміжна

1. Багацька, К. (2023). СУТНІСНІ ОЗНАКИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ОБМЕЖЕННЯ РИНКОВИХ ФАКТОРІВ . *Економіка та суспільство*, (57). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-54>
2. Безносенко, В., & Єршова, Н. (2025). МОДЕЛЮВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА . *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*, (5), 14–20. вилучено із <http://es.khpi.edu.ua/article/view/343171>
3. Вахович І. М. Фінансовий менеджмент. Магістерський курс [Текст] : навч. посіб. /

Ірина Вахович ; Луц. нац. техн. ун-т. - 3-тє вид., змін. і допов. - Луцьк : Надстир'я, 2023. - 633 с.

4. Козлова, І. М., Василик, С. К., & Єремія, Г. І. (2025). Економічні вигоди та виклики впровадження ESG-принципів у стратегічному менеджменті підприємств. *Актуальні питання економічних наук*, (17). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17782641>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка». URL: <http://library2.stu.cn.ua/>
3. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>
4. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економіки України URL: <http://www.me.gov.ua>
5. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
6. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/>
7. Офіційна Інтернет-сторінка Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

